

Uponyaji Kutokana na Kukataliwa

Kukataliwa ni mojawapo ya mitindo ya Shetani ya ukandamizaji. Kukataliwa kunaweza kumzuia mwenye dhambi kumjia Mungu ili apate wokovu na kumzuia Mkristo kuufikia uwezo wake wa kuwa ndani ya Mungu; hudhoofisha, huvunja, na kuzuia uhusiano mwema kati ya watu wa familia moja, wanandoa, wafanyakazi, na marafiki. Pia huibadilisha **sifa ya Mungu** kama baba wa mbinguni mwenye upendo anayetupenda na kututakia mema.

Kamusi ya Kiingereza inaeleza kwamba Kukataliwa “ni kitendo cha kutupa au kuacha mtu au kitu” inayoonyesha kwamba mtu au kitu hicho kilichotupwa hakina thamani. Kwa hivyo, kukataliwa hutufanya tuhisi kwamba hatuna thamani au hatustahili.

Kunyimwa upendo—ambayo ni hali nyingine ya kukataliwa—huwa ni kiini cha kukataliwa. Kukataliwa(kunakotendeka au kusikotendeka wazi, kwa kweli au kwa kudhaniana) humnyima Yesu Kristo nafasi yake halali katika maisha ya watoto wake na huwazuia waumini kuhisi uchangamfu na thamani ya maisha inayoweza kutolewa na Yesu pekee.

Kukataliwa husababisha majeraha moyoni—wakati mwingine huwa na uchungu mwingi mpaka akili ikakataa kuushughulikia, nasi huuzika katika akili yetu iliyofichika. Baadaye, jambo hilo hujitokeza katika njia zengine zinazotuletea matatizo. Kukataliwa ni maradhi yasiyotambuliwa na pia yasiyotibiwa kwa urahisi katika Mwili wa Kristo siku hizi. Jambo la kusikitisha ni kwamba, idadi kubwa ya watu wanaoenda kuombewa huwa na tatizo la hisia za kukataliwa.

Dalili za Kukataliwa

Je, wewe hujiona vipi? (Tia mviringo katika maelezo yanayohusika)

kuwa na thamani ya chini	kutokuwa salama	nafsi ya kujitenga
kujihukumu	kujichukia	furahisha wengine
duni	naamini nimeshindwa	kuteseka sana moyoni
kujiona mtu wa chini	kuhoji sura yangu	kuonyesha sura ya unafiki
kuhitaji sana upendo	mzinzi	mwenye shaka
asiyestahili	kuogopa kukataliwa	sijijui
kutafuta kibali	kujikataa	kuhisi nimeachwa
kujishutumu	kutokubali upendo	mwenye majonzi
siwezi kupenda	uchungu/maumivu ya ndani	siwezi kumpenda mwenzi
hakuna uhusiano unaodumu	kufanya bidii ili niweze kukubaliwa	

Chanzo cha Kukataliwa (Muhtasari)

Kiini kinachosababisha kukataliwa kinaweza kupatikana kutoka kwa asili moja au ziaid kati ya hizi zilizoordheshwa hapa chini (maelezo kamili ya kila mojawapo yametolewa):

1. Kukataliwa kwa urithi
2. Kukataliwa kwa kizazi
3. Wakati na hali ya kushika mimba
4. Matukio na mtazamo wa mama au baba wakati wa mimba
 - 4A. Hali inayoweza kusababisha kukataliwa mtoto akiwa tumboni
 - 4B. Matokeo ya kukataliwa yanayojitokeza ndani ya mimba
5. Kukataliwa kunakosababishwa na aina ya kuzaliwa

6. Mtoto kukosa kuunganishwa na mama au baba yake
7. Sababu za kukataliwa baada ya kuzaliwa
 - 7A. Dalili za kukataliwa baada ya kuzaliwa
8. Mtoto wa kupangwa, au kulazimishwa kuishi na watu wa ukoo wako au katika nyumba ya kukuza watoto, au kuishi katika tamaduni tofauti.
 - 8A. Uponyaji kutokana na athari za kitendo cha kumpanga mtoto
9. Hali inayosababisha kukataliwa wakati wa utotoni
10. Matatizo shuleni yanayosababishwa na walimu au wanafunzi (yanayoweza kusababisha kukataliwa)
11. Sababu nyingi za kukataliwa zinazojitokeza baadaye maishani
12. Hali zinazosababisha kukataliwa katika ndoa

1. **Kukataliwa kwa urithi:** Shetani ni baba wa kukataliwa. Kukataliwa kulianzishwa na kitendo cha Shetani kumjaribu Hawa na hatimaye Adamu. Hakukuwa na Kukataliwa kabla ya majaribu ya shetani, kwani "... *Mungu akaona kila kitu alichofanya kuwa ni chema kabisa*" (Mwa. 1:31). Kwa kukubali pendekezo la Shetani la kula tunda walilokatazwa, Adamu na Hawa walimkataa Mungu na wakaingia katika uasi na dhambi. Walikuwa na tamaa (ya kile kitu walichoambiwa na Shetani kwamba Mungu alikuwa amewanyima) na ukaidi (kwa kufanya kitu walichokuwa wamewekewa mipaka na Mungu).

Kutokana na hayo, walikataliwa na Mungu, wakalaaniwa, na wakaamriwa kuondoka katika Bustani. Hawa (na wanawake wote) waliahidiwa kwamba kwa uchungu watazaa watoto na watatawaliwa na waume zao. Mungu aliilaani ardhi na akamwambia Adamu kwamba angeipata riziki yake kwa jasho (Mwa. 3:16-19). Mungu hakuwasiliana nao tena kama alivyofanya hapo awali.

Adamu na Hawa walitenda kitu kinachojulikana kwa jumla kama **dhambi ya kwanza**. Kwa hivyo, watoto wote waliozaliwa nao (na vizazi vyao) walirithi dhambi hiyo kama **ukoo wa kiroho**, na hivyo basi kuigeuza dhambi ya kwanza kuwa **dhambi ya urithi**. Kutokea hapo, kizazi chote cha wanadamu kimekuwa na hali hiyohiyo ya dhambi; vilevile, **laana ya kukataliwa na adhabu ya kifo cha kiroho** imerithishwa kwa njia ya kushika mimba na kuzaliwa (Rum. 5:12).

Kaini, aliyekuwa mtoto wa kwanza kuzaliwa, alikuwa wa kwanza kupokea laana ya "dhambi ya urithi." Alikuwa mkaidi, mbishi, na hakutoa sadaka inayofaa, kama alivyohitaji Mungu. Alimkataa Mungu na Mungu akamkataa Kaini. Kwa sababu Kaini "*aliongozwa na yule mwovu*" (1 Yohana 3:12). Iwapo tutafikira juu ya vile Shetani anaweza kuwatawala wanadamu kwa hila ili wahisi kwamba wamekataliwa ni lazima tuanze na Kaini.

Ingawaje Kaini na Abeli walizaliwa na hali ya **kukataliwa kwa urithi**, Kaini ndiye aliyeathiriwa sana. Mungu alizungumza na Kaini ili amhimize kufanya uamuzi bora: "*Mwenyezi Mungu akamwambia Kaini...Je, ukitenda vyema hutakubaliwa?*" (Mwa. 4:7). Kaini alipewa **nafasi nyingine** lakini aliikataa.

Kutokana na uamuzi wa Kaini na hatimaye kitendo cha kumuua ndugu yake, Mungu alimkataa na akamlaani, ndiyo maana watu wengine huita kukataliwa "Dalili za Ugonjwa wa Kaini." Kujihurumia kwa Kaini, kumlaumu Mungu eti alitenda mambo kupita kiasi, kuogopa kukataliwa, uonevu, kifo, na kuachwa (Mwa. 4:13-14) kunatusaidia kuelewa kadiri ya dalili za watu wengi wenye tatizo la kukataliwa katika nyakati hizi. (Kwa maelezo zaidi ya "Dalili za Ugonjwa wa Kaini." Soma kitabu hiki, "*Excuse Me, Your Rejection is Showing*," ambacho mambo mengi katika sehemu hii yametolewa humo.)

2. **Kukataliwa kwa kizazi:** Kutokana na kifungu kilicho hapo juu tunaona kwamba vizazi vyote vya Adamu na Kaini vinaelekea kuwa na kukataliwa kwa urithi. Kwa hali yoyote, sio watu wote hurithi roho wa kukataliwa. Sadaka ya Abeli ilikubaliwa na Bwana. Kama tutakavyoona katika sehemu za baadaye, **laana zote zina masharti. Tukikosa kutii laana zote zilizoahidiwa hutufuata** (Kumb. 28 na 30). Kaini alipokea laana ya kukataliwa (kwa sababu ya uwezekano wa kuweco kwa kukataliwa kwa urithi na dhambi yake ya kukosa kutii na ukaidi) ilhali Abeli hakufanya hivyo.
- Dhambi ya kizazi imejadiliwa kinaganaga katika sehemu inayoeleza juu ya “Uponyaji kutokana na Athari za Kizazi.” Tuseme kwamba mababu zetu wa zamani walipokosa kutii, walipata laana (kukataliwa) nayo inaendelea kupitishwa kama **laana ya kukataliwa** kwa watoto wote kwa kizazi cha tatu na hata cha nne, kama ilivyotajwa katika Kutoka 20:5 “... *mimi Bwana, Mungu wako, ni Mungu mwenye wivu, nawapatiliza wana maovuya baba zao, hata kizazi cha tatu na cha nne cha wanichukiao.*”
- Watu ambao huja kuombea wanapopitia **dalili za mababu zao**, wengi woa hugundua kwamba mama na baba zao, babu/nyanya au shangazi na wajomba pia hudhirisha dalili za kuwa na laana ya kukataliwa.
- (Maelezo yaliyo hapo juu ni habari ya kimsingi kuhusu vile kukataliwa huanza.)
3. **Wakati na hali ya kushika mimba:** Zifuatazo ni njia maalum ambazo kukataliwa kunaweza kuanza katika mtu fulani. Omba ili Bwana akuonyeshe chanzo cha kukataliwa katika maisha yako. Weka alama katika maelezo yote unayodhani yanakuhusu wewe:
- 3a. Mzazi wangu mmoja au wote wawili hawakutaka mimba
 - 3b. Wazazi wangu hawajaoana
 - 3c. Kushika mimba kulitokea baada ya kitendo cha “kufanya mapenzi mara moja kwa mara ya kwanza” au kupitia kwa kitendo cha kuzini
 - 3d. Mama alikuwa mdogo sana na hakuwa amejitayarisha kuwa mama
 - 3e. Hakukuwa na pesa za kutosheleza mahitaji ya mtoto
 - 3f. Dhuluma ya kimapenzi, ubakazi, kujamiiana kati ya watu wenye uhusiano wa kidamu.
4. **Matukio na mtazamo wa mama au baba wakati wa mimba:** Katika kitabu kikit wacho “*The Secret Life of the Unborn Child*” (Thomas Verney, MD ISBN 0-440 50565-8), mwandishi wa kitabu ananukuu utafiti kuhusu mambo ambayo watoto walio tumboni wanaweza kufanya:
- 4a. Kusikia
 - 4b. Kupendelea muziki fulani
 - 4c. Kuhisi upendo au kutopendwa na mama
 - 4d. Kujua sauti ya baba na ya mama
 - 4e. Kuwa na wasiwasi mama akivuta sigara
 - 4f. Kuonyesha hisia fulani mama akijaribu kufikiria juu ya sigara.
 - 4g. Kuwa na uwezo wa kukumbuka
 - 4h. Kufanya uamuzi wa vile atatenda mambo baada ya kuzaliwa (kama vile kukataa kuunganishwa na mama)
 - 4i. Kukumbuka kiwewe chochote alichopata kabla ya kuzaliwa au wakati wa kuzaliwa
 - 4j. Kuwa na msimamo na tabia zake binafsi
 - 4k. Kukataa kunyonya (kwa sababu ya kukataliwa alipokuwa tumboni)

- 4l. Kuonyesha hasira kubwa (iwapo baba yake alitoweka nyumbani au mama alifanya uzinzi na watu wengine, au mtoto huyo alikuwa ni tokeo la kitendo cha kufanya mapenzi nje ya ndoa)
- 4m. Huhisi kukataliwa ikiwa baba hayuko au haonyeshi dalili za kujali
- 4n. Woga wa mama hupitishwa kwake
- 4o. Huona hatia kuwa ndani ya tumbo
- 4p. Huwa mtu wa kutekeleza mambo (kupata haki ya kuishi)
- 4q. Kuwajibika kwa ajili ya matatizo ya mimba ("nikikua, huenda nikamuumiza mama")
- 4r. Kufanya jambo fulani (kugeuka tumboni) ili awe chini ya mkono wa mama akiuweka juu ya tumbo.

4A. Hali inayoweza kusababisha kukataliwa mtoto akiwa tumboni

- 1. Jaribio la kutoa mimba
- 2. Mama hakutaka kupata mimba
- 3. Utumiaji wa madawa ya kulevya, pombe, au tumbako mama akiwa na mimba
- 4. Kufanya mpango wa kumpeleka mtoto ili awe mwana wa kupangwa
- 5. Wazazi kuoana kwa sababu mama ameshika mimba
- 6. Mtoto angetolewa tumboni (iwapo sheria ingehalalisha kitendo hicho)
- 7. Mama kuwa chuki na kuudhika kwa vile alikosa nafasi fulani kwa ajili ya kuwa na mimba
- 8. Mama kuwa mgonjwa akiwa na mimba
- 9. Mama alikuwa na ajali au jeraha akiwa na mimba
- 10. Mama kumpoteza mpendwa wake akiwa na mimba
- 11. Kuwa na matatizo wakati wa kujifungua au kujifungua wakati kuna tukio la kusababisha kiwewe
- 12. Mama alimtaka mtoto wa jinsia fulani na akapata wa jinsia tofauti
- 13. Hisia kinzani (wakati mbaya, kutokuweco na pesa, baba kuwa katiak jeshi, mama akiwa shuleni, n.k.)
- 14. Mama na baba wakiwa na uhusiano mbaya

4B. Matokeo ya kukataliwa yanayojitokeza ndani ya mimba

- 1. Kulia bila kukoma
- 2. Kuwa na hamaki wakati wa kutumia chombo cha mtoto cha kwendea haja
- 3. Kukataa kunyonya
- 4. Kukataa kuliwazwa na mama
- 5. Kuona hatia kwa kuwa ndani ya tumbo
- 6. Anahisi "mimi sitakiwi; mimi ni mzigo"
- 7. Hujitahidi ili aweze kutekeleza mambo ("lazima niwaonyeshe kwamba ninaweza; lazima nipate upendo wao")
- 8. Kila mara hujitahidi kuwafurahisha watu
- 9. Hukataa kumpendwa
- 10. Hutamani asingezaliwa
- 11. Huwa na matatizo ya kuungana na watu wengine kirafiki

5. Kukataliwa kunakosababishwa na aina ya kuzaliwa

- 5a. Kuwa na maumivu marefu
- 5b. Muda wa mimba kuzidi kiasi
- 5c. Kupasuliwa wakati wa kuzaa

- 5d. Watoto kuzaliwa na wanawake ambao hawakujua wana mimba
 5e. Maumivu ya kulazimishwa au kumlazimisha mtoto kutoka

6. Mtoto kukosa kuunganishwa na mama au baba yake

- 6a. Mtoto kukosa kubebwa au kupendwa vilivyo na mzazi mmoja au na wazazi wote wawili
 6b. Mama kuwa mgonjwa mtoto akiwa bado mchanga
 6c. Kulazwa hospitalini
 6d. Ugonjwa au afya mbaya ya mtoto
 6e. Mama kuwa na mashaka kuhusu uwezo wa kuwa mama
 6f. Kufanyiwa dhuluma ya kimwili
 6g. Ugonjwa wa kimatibabu unaosabisha matatizo ya kula

7. Sababu za Kukataliwa baada ya Kuzaliwa

- 7a. Kukosa upendo
 7b. Kufananishwa na mtoto mwingine
 7c. Kutohisi kwamba yeye ni mzuri kiasi cha kutosha
 7d. Dhuluma ya aina yoyote
 7e. Ukosoaji
 7f. Woga
 7g. Mtoto kupangwa
 7h. Kuchekwa na watoto shuleni, majirani, n.k.
 7i. Ulemavu wa kimwili
 7j. Kujaribu kupata upendo kwa kufanya mambo fulani
 7k. Kujua kwamba mama aliitoa mimba ya ndugu ya mtoto huyo au kulikuwa na kuharibika kwa mimba
 7l. Mtoto kuhisi kwamba hastahili; hakuna anayemjali mtoto
 7m. Mmoja wa wazazi au wazazi wote wawili kutokuweko
 7n. Wazazi kutengana
 7o. Mzazi mmoja kuiacha familia
 7p. Tukio la Vitaa Vikuu vya Pili vya Dunia lilionyesha:
 - Uingereza ilijenga nyumba za mayatima kwa watoto ambao mama na baba zao walikufa katika vita hivyo.
 - Theluthi moja ya watoto hao walikufa bila sababu yoyote au kwa sababu mioyo yao iliwacha kupiga.
 - Wengine hawakuweza kukua, hawakuweza kula, au vichwa vyao vilikua lakini miili haikuweza kukua.
 - Watoto hao walionekana kama wazee wadogo, waliokuwa na ngozi ya kijivu.
 - Walikosa upendo; wanawake wachanga Uingereza walialikwa kuwabeba, kuwabembebeza na kuwalisha.
 - Tukio hilo lilithibitisha kwamba ni kweli hitaji letu la upendo ni kubwa kuliko hitaji la chakula na hali ya kuendelea kuishi.

7A. Dalili za kukataliwa baada ya kuzaliwa

1. Kuamini uwongo wanaoambiwa na watu wengine na wanaojiambia wenyewe.
2. Hisia za umasihi ("Lazima nimpendeze Mungu la sivyo hatanipenda.")
3. Huwa hawakubaliwi vile walivyo—bali wao hukubaliwa tu kwa sababu ya mambo ambayo waliyotimiza, kwa yale waliyofanya.
4. Husifu bila kukubali: wao huzingatia mambo ambayo mtu amefanya bali sio kuzingatia mtu mwenyewe

5. Wengi huona haya kwa ajili ya miili yao.
 6. Wengi huishia kutawaliwa na ubaya au kufanya vitu vinavyobadilisha hali ya moyo (kula, TV, kazi, mazoezi, dini, pombe)
 7. Wengi hujichukia, hulaani sehemu zao zengine, au huongeza uzito ili wasiweze kuwavutia wanaume
 8. Wengine hutaka kusifiwa kila wakati au hutaka kutimiza makubwa.
- 8.** Mtoto wa kupangwa, au kulazimishwa kuishi na watu wa jamii yake au katika nyumba ya kukuza watoto, au kuishi katika tamaduni tofauti.
- 8a. Husababisha hisia za kuachwa na kukataliwa pia pamoja na kuogopa kukataliwa.
 - 8b. Watoto wanaotoka katika kabila fulani kupata malezi katika tamaduni iliyo tofauti
 - 8c. Kupelekwa katika shule ya bweni
 - 8d. Hufungua mwanya wa roho ya kuachwa, uzururaji, kukataliwa, na ya kuchanganyikiwa kumwingia mtu huyo
- 8A. Athari za kitendo cha kupanga mtoto**
1. Huenda watoto wa kupanga wasijue habari nyingi kuhusu wazazi wao au maisha yao ya utotoni; tumia habari uliyonayo na umtegemee Roho Mtakatifu ajaze mapengo.
 2. Katika kila hali, watoto wa kupangwa hujaa hisia za kukataliwa, hukosa kujithamini, huwa na hasira, na masuala ya kuachwa.
 3. Wao wametekwa na vitu vyote vilivyo katika mazingira yao (woga, hangaiko, wasiwasi, hatia, aibu, kuchanganyikiwa, chuki, hasiri, na uchungu wa mama yao).
 4. Wao hukosa usalama, hukosa kutunzwa na kusaidiwa vilivyo.
 5. Watapoteza sifa zao na watakuwa wakijiuliza iwapo wana haki ya kuishi.
 6. Wao hudhani kwamba wana kasoro fulani.
 7. Wao huamini uwongo (kwa mfano, “Mimi nina sura mbaya, mimi ni ovyo, mimi ni kosa lililofanyika....”).
 8. Wao hukabiliana na maisha kwa kutumia hasira na uasi au kwa woga na kujitenga.
 9. Maombi ya kuwaombea watu waliofanywa wana wa kupangwa yanatakiwa kuwa na uvunjaji wa kifungo na muungano wa nafsi kati ya mtu huyo na mamake mzazi.
- 9. Hali inayosababisha kukataliwa wakati wa utotoni**
- 9a. Mtoto anayekosolewa, anayeadhibiwa kupita kiasi, anayeonewa, anayepuuzwa, au anayependelewa (au aliye katika familia moja na ndugu anayependelewa)
 - 9b. Wazazi kukaripiana mara kwa mara mbele ya watoto wao
 - 9c. Mazungumzo ya kutengana au kupeana talaka, ambayo humfanya mtoto ajilaumu kwa kuwaletea wazazi wake shida
 - 9d. Wazazi wanaowasiliana kupitia kwa watoto pekee
 - 9e. Kuwa na baba mkali, mwenye sheria nyingi na anayeadhibu kupita kiasi
 - 9f. Kina baba wasio kuwa na msimamo thabiti, wasiojali, na wanaotawaliwa na wake zao
 - 9g. Baba au mama mlevi
 - 9h. Kuwa na ndugu wa kiume au wa kike aliye mgonjwa na anayehitaji kushughulikiwa kila zaidi

- 9i. Kusikia maoni ya yanayoumiza (kwa mfano, “Hata sikukutaka wewe” au “Wewe ni mjinga.”)
- 9j. Dhuluma ya kimwili, kimazungumzo, au kimapenzi inayofanywa na wazazi, marafiki, au watu wengine wanaoonekana katika mazingira ya nyumbani mara kwa mara
- 9k. Mtoto kudanganyiwa kuwa amefanya kitu ilhali kilifanywa na ndugu yake, n.k. (suala la uaminifu hutokea)
- 9l. Kulazimishwa kufaulu kimasomo (hongo ya kufaulu kimasomo)
- 9m. Kupatikana na moto au tetemeko la ardhi linaloharibu nyumba ya familia yenu
- 9n. Kuhukumiwa au kufungwa kwa mtu wa familia yenu
- 9o. Kushuka kwa kiwango cha maisha ya familia yenu—kulikosababishwa na kichwa cha familia kufutwa kazi, kufilisika, n.k.
- 9p. Kuwa na kipindi kirefu cha upweke kwa sababu ya wazazi kutojali
- 9q. Kutokuweko kwa wazazi katika shughuli zisizo za kimasomo za shule ya mtoto
- 9r. Ugumu wa lugha ya nchi ya uhamiaji
- 9s. Ugonjwa
- 9t. Kujaziwa mno majukumu ya kinyumbani
- 9u. Adhabu kali au ya kikatili
- 9v. Mzazi mmoja au wote walitaka mtoto wa jinsia tofauti na yule waliyempata
- 10. Matatizo shuleni yanayosababishwa na walimu au wanafunzi (yanayoweza kusababisha kukataliwa)**
- 10a. Ulemavu wa mwili unaomfanya mtoto kutochaguliwa katika shughuli za timu au kuzuiwa kujihusisha na michezo
- 10b. Matatizo ya kuzungumza, kasoro alizozaliwa nazo mtu, kitembe
- 10c. Ulemavu wa kimasomo
- 10d. Kuchokozwa, kuonewa, kusumbuliwa kimapenzi
- 10e. Kufukuzwa shuleni kabisa
- 10f. Kubandikwa jina la uchokozi
- 10g. Kutoaminiwa na walimu
- 10h. Kuonewa na walimu
- 10i. Rekodi ya kimasomo ya ndugu au dada mkubwa kutumiwa dhidi yako
- 10j. Matatizo ya kusikia au kuona
- 10k. Kuona aibu kwa ajili ya jinsi yako
- 11. Sababu nyingi za kukataliwa zinazojitokeza baadaye maishani**
- 11a. Umaskini katika familia
- 11b. Matukio ya kimapenzi yasiyostahili yanayofanyika mapema maishani
- 11c. Kutoa mimba (kulikopangwa au kulikolazimishwa)
- 11d. Kujikataa mwenyewe (kunakofanyika kwa sababu ya kuona aibu kwa ajili ya sehemu za mwili zisizopendeza, unene, n.k.)
- 11e. Kukataliwa katika uhusiano au kuvunjika kwa uchumba
- 11f. Kuwa mgonjwa au kuwa mgonjwa kitandani kwa muda mrefu
- 11g. Matatizo mengi ambayo mtu hawezi kuyavumilia
- 11h. Kujihukumu mwenyewe baada ya kufanya mambo mabaya

12. Hali zinazosababisha kukataliwa katika ndoa

- 12a. Mwenzi wa ndoa kukosa maadili (au kutokuwa mwaminifu)
- 12b. Mwenzi mmoja au wote wawili kutokuwa na uwezo wa kuwasiliana vizuri
- 12c. Mwenzi mmoja kuwa mtawala au kuwa mchoyo kifedha
- 12d. Mzazi mmoja kumtetea mtoto (dhidi ya mzazi mwingine)
- 12e. Mwenzi mmoja kukataa uhusiano wa kingono
- 12f. Mwenzi mmoja akiugua kwa muda mrefu (kama vile kansa)
- 12g. Kifo cha mwenzi mmoja au mtoto
- 12h. Talaka au kutengana
- 12i. Kutoweza kupata watoto
- 12j. Mume kufa bila kuandika wosia

Sababu moja kuongezea kwa nyingine

Si rahisi kuwa na sababu moja pekee ya kukataliwa katika kuumizwa kwa mtu. Watu wengi huumizwa kwa njia mbalimbali, njia moja ikiongeza juu ya uchungu na maumivu yaliyoko. Kwa hivyo, mtu huyo huwa na kukataliwa kuliko ongezwa juu ya kwingine, na hivyo kuongeza shida iliyoko. Kwa hali yoyote, huwa kuna mzizi unaotakiwa kutambuliwa kabla ya kufanya ombi la uponyaji. Ingawaje watu wengi wanaofika kuombewa huwa wana kukataliwa kunakotokana na vizazi vilivyopita (kwa ajili ya athari za giza zilizojadiliwa hapo awali), mara nyingi huwa kuna sababu nyingine iliyokuwepo kabla, wakati wa, au muda mfupi baada ya kuzaliwa.

Roho ya Kukataliwa yenye sehemu nyingi

Ni nadra sana kwa laana ya roho ya kukataliwa kutambuliwa ikiwa pekee yake, kwani mara nyingi huwa imeambatana na na roho mmoja au roho nyingi za kujikataa mwenyewe, kuogopa kukataliwa, kuogopa kuachwa, woga, na kukataliwa kunakotambulika. Katika hali nyingi, mhusika huwa amewakataa wazazi wake, au watu wengine (pamoja na kujikataa yeye mwenyewe na Mungu), kwa kukosa kufanya jambo lolote la kuzuia maumivu na uchungu waliopata utotoni. Mhusika aliyejeruhiwa huuzingira moyo wake kwa kujenga ukuta wa kihisia naye huapa, kwa kusema, “hakuna mtu atakayeniumiza tena” (viapo vimeelezwa kinaganaga katika sehemu iliyo na kichwa hiki, “Uponyaji kutokana na Viapo na Matamano ya Kufa”). Watu wanaokuwa na aina mbaya ya kukataliwa wakati mwingine huwa na sifa mbalimbali au hubadili nafsi kama njia moja ya kujikilinda kihisia.

Dhihirisho wazi au dalili za kukataliwa (pamoja na roho zinazohusiana) humfanya mtu afanye mambo makuu mawili: (1) kuwa na uchokozi (kunakodhihirika kwa uasi, uzinzi, kujitosheleza, hasira, kuwakataa wengine, uwongo, na/au kutojali) au (2) kutenda mambo kwa kutoonyesha hisia (kunakodhihirisha hali ya kutafuta kibali, kunyenyekea, upweke, na/au majonzi.)

Kuiponya hali ya Kukataliwa

kuna mifano mingi ya kukataliwa iliyoonyeshwa katika Biblia. Yesu alikataliwa kuliko mtu yeyote aliyewahi kuishi duniani. Alizaliwa horini mwa ng’ombe maili 70 mbali na nyumbani kwao. Alizaliwa na mama aliyekuwa ameposwa—na hakuwa ameolewa—bikira. Alipokuwa mdogo, wazazi wake walikimbilia Misri ili asiuwawe. Wazazi wake walikosa kumwelewa alipokuwa na umri wa miaka kumi na miwili, na ndugu zake wa kambo walimatiza. Mafundisho yake yalikataliwa na watu waliokuwa katika mji wake na aliweza tu kuwaponya wagonjwa wachache katika mji huo. Watu wa mji huo walijaribu kumuua. Viongozi Wayahudi wa kidini na kisiasa walimkataa. Umati wa Kiyahudi ulimkataa. Wasimamizi wa Kirumi pia walimkataa, na pia wengi wa wanafunzi wake walimkataa na kumwacha. Isaya 53:3 inasema, “*Alidharauliwa na kukataliwa na watu.*”

Maandiko mengine pia yananena juu ya kukataliwa kwa Yesu (Mat. 21:42, Zab. 118:22-23, Luka 9:22, Marko 8:31, Luka 17:25). Hata alipokuwa msalabani, inasemekana kwamba Yesu alimuuliza Baba yake kwa nini alikuwa amemkataa, kama alivyosema katika maneno yake, “*Mungu wangu, Mungu wangu, mbona umeniacha?*” (Mat. 27:46). Alizaliwa katikati ya mifugo, akasulubiwa katikati ya wahalifu, alizungukwa na umati uliokuwa katili. Lakini Yesu, Mwana wa Mungu, aliwezesha “wana wa mwanadamu” wafanyike kuwa “wana wa Mungu” kwa Kufa kwa ajili ya dhambi zetu, magonjwa yetu, huzuni yetu, mateso yetu, na kudharauliwa na kukataliwa kwetu na wanadamu. “*Hata hivyo alivumilia majonzi yetu, na kubeba huzuni zetu. Sisi tulifikiri amepata adhabu, amepigwa na Mungu na kuteswa. Lakini alijeruhiwa kwa sababu ya dhambi zetu, aliumizwa kwa sababu ya maovu yetu. Kwa kuadhibiwa kwake sisi tumepata uhai; kwa kupigwa kwake sisi tumepona.*” (Isa. 53:4-5).

“*Kwa kupigwa kwake*” tumepona, pia tumepona kutokana na kukataliwa. Hiki ni kipawa kilichowezesha na kifo chake msalabani—sawa na msamaha wa dhambi zetu, uponyaji wa magonjwa yetu, na kupewa mamlaka juu ya adui. Nacho **hupokewa kwa imani, sawa na ahadi zake zote.**

Kinyume cha “kukataa” ni “kukubali.” “*Ametujalia katika Mwanae mpenzi*” (Efe. 1:6). Katika Kigriki, neno kujaliwa (kama lilivyotumiwa hapa) lina maana ya “anayependwa sana.” Tuna-poenda kwa Mungu kupitia kwa Yesu, huwa tunajaliwa au tunakubaliwa na kupendwa sana kama ndugu yetu Yesu.

(Kwa mafunzo zaidi kuhusu kukataliwa, soma na kufikiri juu ya maandiko yafuatayo: Zab. 22:9, 27:10, 29:9-10, 68:5-6, 127:3-5, 139:13-16 na 23-24, Yer. 1:5, Efe. 2:10.)

Matayarisho Kabla ya Kuomba

1. Iwapo mhusika anayetaka uponyaji amewakataa wazazi wake (au watu wengine ambao wamemkataa) anahitaji kukiri dhambi hii na kuomba msamaha.
2. Ni lazima mhusika huyo awasamehe wazazi wake kwa kukosa kumtaka (kumkataa), aondoe hukumu yoyote aliyotoa kwa wazazi wake, na hatimaye awabariki wazazi wake.
3. Mhusika huyo anatakiwa **kuwasamehe na kuwaweka huru** watu wote ambao wamewahi kuumumiza au kumjeruhi. Mhusika huyo asiposamehe na kuamua “kumheshimu baba na mama” (amri ya 5), huenda asipokee uponyaji.
4. Ingawaje mhusika huyo ameteseka kwa kukataliwa, anawajibu kwa vile ambavyo alishughulikia, na vile alidhihirisha kukataliwa huko (kama vile kuwa na hasira, kuwa na kiburi, uasi, na kujisikitikia, n.k.) Even though the seeker has suffered rejection, they are still accountable for the ways in which they have handled, dealt with, and expressed their rejection (such as in anger, rudeness, rebellion, self-pity, etc.). These injurious behaviors need to be confessed and forgiveness requested from God.
5. Shiriki nao maandiko yanayozungumza juu ya kukataliwa (Zab. 27:10, 29:9-10, 109:22, 127:3-5, 139:13-16 na 23-24, Jer. 1:5, Efe. 2:10).
6. Mwambie mhusika anayetaka uponyaji asome **ukweli** unaomhusu yeye mwenyewe katika sehemu inayoeleza juu ya “Kuiponya Picha Tuliyoayo Kuhusu Mungu” na **akanushe uwongo** alioamini hapo awali kumhusu yeye mwenyewe.
7. Mwambie mhusika aseme kwa kinywa chake mwenyewe kwamba ameamua kuyaondoa “matunda mabaya” ambayo kukataliwa kumezaa ndani ya maisha yake (kama vile machungu, kuudhika, chuki, na uasi).

8. Mwambie mhusika huyo atamke kwa kinywa chake mwenyewe kwamba anajikubali, hata kama ni vigumu kufanya hivyo. Aahidi kwamba hatawahi tena kujidunisha au kujikosoa (Efe. 2:10) na hatuna haki ya kukikosoa kitu kilichoumbwa na Mungu.

Ombi la Uponyaji

Omba mambo yafuatayo kwa niaba ya mhusika huyo (kuanzia alipokuwa tumboni). Sistiza kwamba Mungu anataka “*kweli ya ndani*” (Zab. 51:7). Ikihitajika, soma maneno hayo ukiomba na macho yako yakiwa wazi.

1. Uzima si kosa
2. Mungu alikuumba kwa upendo
3. Mungu alikuumba ili uwe; ulikuwa wakati unaofaa na mahali panapofaa
4. Mungu alitayarisha njia
5. Mungu alikupa uzima
6. Wewe ni faida kubwa na furaha pia, wala si mzigo au
7. Ninaomba kuondoa uwongo ambao mtoto huyu amekubali
8. Ninaleta msalabani mtazamo au matarajio yoyote ya kudhuru
9. Mwone Mungu akimimina upendo juu ya mtoto huyu
10. Puliza **pumzi safi ya uzima** ndani ya roho yake
11. Mkaribishe mtoto huyu kukua katika uzima kamili
12. Mwambie mtoto wa ndani awasamee watu wote waliomjeruhi
13. Mwambie mtoto wa ndani ajisamehe kwa kutenda mambo kinyume na kuwa na mtazamo mbaya
14. Omba ili upendo wa Mungu unaoleta uponyaji uweze kumiminwa ndani ya roho hiyo iliyojeruhiwa
15. Mwambie Yesu ampe mhusika huyo karama ya uaminifu, pumziko, na amani
16. Ombi ili nafsi yote ya mhusika iweze kupata ukamilifu na amani
17. Omba ili nguvu za mwenendo na mitindo yote isiyo ya haki iweze kuvunjika
18. Amuru (katika jina la Yesu) kwamba dhambi zote za kizazi zitakomeshwa
19. Amuru (katika jina la Yesu) kwamba kila roho ya uovu na laana inayotokana na familia ya mtoto huyu

Kama ilivyotajwa hapo awali, mbinguni hakuna wakati. Omba ili Bwana aweze kurejelea kurasa za maisha ya mtu huyo na aponye kila hali aliyokuwa na hali ya kutojithamini au alipohisi kwamba hatafikani, amekataliwa, au alipokuwa na woga wa kukataliwa. .

20. Mwambie mhusika afumbe macho yake na aweze kujiona akiwa mbele ya kiti cha enzi, ahisi ukuu, upendo, na mazingira ya amani na furaha.
21. Mwambie mhusika adhani kwamba yeye ni mtoto, anakipokelewa na Yesu, na mikono ya Bwana ikizunguka mabega yake na kuweka taji juu ya kichwa chake—mwambie ajione akiwa anakua mikononi mwa Yesu
22. Haribu nguvu zote za matukio yoyote ya hisia zilizotegwa.
23. Weka msalaba wa Yesu katikati ya mtoto huyo na wazazi wake
24. Omba kwamba urithi wake wote **utachujwa kupitia kwa msalaba**
25. Amuru (katika jina la Yesu) kwamba kila laana itakomeshwa

26. Omba kwamba mtu huyo atazungukwa na upendo wa Mungu—tangaza kwamba hakuna kitu chochote kitakachomdhuru na uombe kwamba athari zozote za giza hazitaweza kuwafikia
27. Omba kwamba mwangaza utaingia katika maisha ya mtoto huyo
28. Omba kwamba ugumu wowote wa moyo utayeyushwa
29. Omba kwamba macho ya moyo wao yatafunguka
30. Omba kwamba mtoto huyo atafunguliwa milango mizuri, itakayomuingiza katika majaliwa yake ya milele
31. Omba kwamba mtu huyo atamiminiwa faraja ya uponyaji wa Bwana—utakaomshikilia mpa-ka atakapoweza kupata pumziko katika moyo wa Baba
32. Omba kwamba ukweli kuhusu mtu anayestahili kuwa utandikwa moyoni mwake
33. Nena kwa mtu wake wa ndani ili aweze kumkumbatia kwa mikono yote mtu anayemkaribisha katika uzima tele
34. Omba ili upendo na uzima wa Yesu unaoponya utaingia katika roho iliyojeruhiwa
35. Omba ili mtu huyo achague sura mpya na umwambia aombe **akijua**:
 - Mimi ni mtoto wa Mungu I am a child of God
 - Mungu ananipenda God loves me
 - Nimechaguliwa I am chosen
 - Ninapendwa I am loved
 - Mimi ni wa thamani I am precious
 - Sihitaji kufanya kazi ili kumfanya Mungu anipe kitu
 - Mimi ni zawadi kutoka kwa Mungu I am God's gift
 - Sitapoteza chochote I can't lose it
 - Mungu ameitayarisha njia God has prepared the way
 - Mungu ameyahifadhi maisha yangu God has preserved my life
 - Mungu ananitaka nitembe kwa utulivu katika maisha yangu mapya

Hebu sasa muone Bwana akija na **upanga wa kweli** kumtenganisha mhusika na hali yake ya zamani ... (sahishi mambo yafuatayo kwa kutumiwa kiwakilishi cha mtu huyo ukiomba):

- Aongozwe katika majaliwa na makusudi yake kamilifu
- Awekwe huru ili awe jinsi anavyotakiwa kuwa
- Ugumu wowote wa moyo uyeyushwe na macho na moyo wake uweze kufunguka
- Apate ulinzi
- Atimize majaliwa yake
- Msalaba uwekwe katikati ya mtoto huyo na wazazi wake
- Hatimaye, baraka iwe katika maisha yake katika jina la Yesu
- Roho zote za kukataliwa, kujikataa, uwoga wa kukataliwa, kuachwa, kutengwa, upweke, kudanganyiwa, hatia, na aibu zitaondoka.

Ombi la Uponyaji wa Ndani

Rudia makala ya uponyaji wa ndani kutoka katika sura iliyotangulia . Iwapo mwombezi anaweza kutambua ni lini kukataliwa kulipoanza katika mahojiano au apokee jibu kutoka kwa Mungu, itasaidia kuombea uponyaji wa ndani ili Yesu aingie na kubadili tukio la kwanza la kukataliwa. Hii ni muhimu kwa watoto wa kupanga au waliotengwa na mzazi mmoja au wote wawili.

Ombi la kuombwa na Mhusika Anayetaka Uponyaji

Mwambie mhusika atamke ombi lifuatalo kwa sauti.

Bwana Yesu Kristo, ninaamini kwamba wewe ni Mwana wa Mungu na wewe ni njia pekee ya kumfikia Mungu baba. Ulikufa msalabani kwa ajili ya dhambi zangu na ukafufuka kutoka kwa wafu.

Ninatubu dhambi zangu zote na kuwasamehe wengine, kama ninavyotaka Mungu anisamehe. Ninawasamehe watu wote walionikataa, walionijeruhi, waliokosa kunionyesha upendo, na ninaamini kwamba wewe pia utanisamehe na kuwasamehe watu hao.

Bwana, ninaamini kwamba umenikubali. Hivi sasa, kwa ajili ya kile ulichonifanyia msalabani, ninakubali kwamba ninakubaliwa. Ninapendwa sana. Ninatunzwa na wewe. Unanipenda sana. Unanitaka. Baba yako ni Baba yangu. Mbinguni ni makao yangu ya milele. Mimi ni mmoja wa familia ya Mungu, familia iliyo bora zaidi ulimwenguni. Asante! Asante, Bwana!

Jambo lengine, Bwana; ninajikubali kuwa ulivyoniumba. Mimi ni kazi ya mikono yako na ninakushukuru kwa kuniumba hivi. Ninaamini kwamba umeanza kazi nzuri ndani yangu na utaikamilisha (Fil. 1:6, 1 Tes. 5:24).

Bwana, ningependa msamaha wako uweze kuwa na matokeo mema maishani mwangu, ndiposa ninajisamehe sasa kwa kufanya mambo yote niliyoleta mbele yako kwa maombi, na ninaachilia hisia zote nilizokuwa nazo hapo awali za kuona hatia na kurejelea mara kwa mara mambo ya zamani baada ya kukuomba msamaha.

Ninavunja utumwa wa kujihukumu kwamba sikubaliki kwako na kwa wengine. niweke huru kutoka kwa mawazo hayo ya kudhuru, katika jina la Yesu.

Hivi sasa, ninafunga roho wa kukataliwa, kujikataa, kukataliwa kunakoonekana, na uwoga wa kukataliwa, katika jina la Yesu Kristo lenye baraka. Ninavunja nguvu za adui katika maisha yangu na kuziamuru ziondoke katiak jina la Yesu. Ninachukua sehemu yoyote niliyokuwa nimempa na sasa kwa furaha ninamrudishia Mungu.

Ninatangaza kwamba nimewekwa huru kutkana na roho zote za giza na uovu zilizo-tumia majeraha yaliyokuwa katika maisha yangu. Ninaiachilia roho yangu ili ifurahie ndani ya Bwana. Katika jina la Yesu, ninaomba. Amina.

Ombi la Kuwekwa Huru Kutokana na Kukataliwa kwa Kizazi

Mwambie mhusika atamke ombi hili kwa sauti.

Mwenyezi Mungu wa Milele, unayenuia kuvirejesha vitu vyote kwa Mwanao mpendwa, Mfalme wa wafalme na Bwana wa mabwana, ninakushukuru kwa watu wote wa vizazi vilivyopita walioniachia amani, upendo, na nafasi ya kukujua wewe na Mwanao, Yesu Kristo.

Tafadhali tuma mwangaza wa Mwanao Yesu Kristo katika sehemu zote za dhambi na zinazoumiza za vizazi vya zamani vya mstari wa familia yangu, kwa watu wote waliotatiza na kukataliwa, kujikataa, kuogopa kukataliwa, kujihukumu, kukosa kujithamini, kuogopa kutofaulu, upweke, kukataliwa kulikoonekana, au hisia za kuachwa. Tafadhali tuma nuru na damu ya Yesu (iliyomwagwa msalabani ili tupate msamaha) katika sehemu zote zilizojaa uchungu na utupu katika mioyo ya watu wa familia yangu na uwaponye katika Jina Takatifu la Yesu.

Waliokuwa katika vizazi vilivyopita wamenikosea na kuniumiza kwa kushirikia katika miendo, shughuli, na matendo yaliyosababisha kukataliwa pamoja na hisia zote zilizotajwa hapo awali na yanayohusiana na hali hii isiyotakatifu. Hivi sasa, Ee Bwana, ningependa kuja mbele ya kiti chako cha enzi kwa niaba yao na kuomba msamaha kwa niaba yao. Bwana, wasamehe kwa sababu kwa hali nyingi, hawakujua walichokuwa wakifanya. Tafadhali wasamehe na uvunje madhara yoyote yaliyoni-

jia mimi. Ee Bwana, waachilie watu wote walio mahali hapa kutoka kwa dhambi za mababu na nyanya zao wa zamani, hata kwa kizazi cha tatu na cha nne, kama ilivyoandikwa katika Maandiko Matakatifu. (Kut. 20:5). Nifunike kwa damu yako iliyomwagika Kalvari.

Ninatuma upendo na msamaha wako kwa watu wote walioniumiza au waliowaumiza watu wengine walio katika mstari wa familia yangu. Ninakuomba uwasamehe na kuwawezesha kuwa wakamilifu na wawe na maisha mapya ndani yako. Niondolee maumivu na uchungu wote niliopitia kutokana na maneno ya kukosoa niliyoambiwa ambayo yamefanya nihisi kwamba sipendwi na sitakikani. Wasamehe watu katika familia yangu ambao wamekosoa umbo langu na uwezo wangu wa kiakili na kimwili, na wa watu wengine pia.

Ninakuomba unisamehe kwa kila hali ya kutenda dhambi kama walivyotenda mababu zangu. Nisamehe na kunirudisha katika hali nzuri ya maisha kwani wewe pekee ndiwe uwezaye kufanya hivyo.

Mungu Mwenyezi, ninaomba unijulishe sehemu zozote katika mstari wa familia yangu zinazohitaji kuombewa zaidi, ili kuvunja utumwa wa dhambi na ujinga na kunirudisha mimi na wengine katika urithi halisi ndani yako. Wahurumie watu wote walio katika msari wa kizazi change. Waweke huru, ili waje mbele yako wakiwa na hakika ya upendo na msamaha wako. Tuma upendo wa Mwanao Yesu Kristo katika kila mahali penye giza na panapoumia katika vizazi vya zamani, vya sasa, na vijavyo ili viweze kujifunza kuishi kikamilifu kimwili, kiakili, na kiroho kwa utukufu wa milele wa Jina lako takatifu, kupitia kwa Bwana wetu Yesu Kristo. Ninaomba mambo haya yote katika jina lenye thamani la Yesu. Amina.

Vifaa (kulingana na umuhimu wake)

1. Noel and Phyl Gibson, *Excuse Me, Your Rejection Is Showing* (Sovereign World Publishers, PO Box 777, Tonbridge, Kent TN 11 0ZS, England, 1997, reprinted 2004). ISBN 1-85240-110-9. (Available in the US through the Arsenal Bookstore, 11005 Voyager Parkway, Colorado Springs, CO 80921.)
2. John and Paula Sandford, *Healing the Wounded Spirit* (Victory House, 1985). ISBN 0-932081-14-2.
3. Norma Dearing, *The Healing Touch* (Chosen Books, 2002). ISBN 0-8007-9302-1.
4. Charles Kraft, *Deep Wounds, Deep Healing* (Servant Pub., 1993). ISBN 0-89283-784-5.
5. Derek Prince, *God's Remedy for Rejection* (Whitaker House, 1993). ISBN 088368-864-6.
6. Francis and Judith MacNutt, *Praying for Your Unborn Child* (1989). ISBN 0-38523-2829. (Available from www.Christianhealingmin.org, 904-765-3332.)
7. Thomas Verney, MD, *The Secret Life of the Unborn Child* (Summit Books, 1981).